

جمهوری اسلامی ایران
وزارت راه و شهرسازی

**ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری
برای افراد دارای معلولیت**

ویرایش ۳ - ۱۳۹۹

کمیته بازنگری ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت

شماره نشر: ض - ۸۹۳

سرشناسه	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
عنوان و نام پدیدآور	Road, Housing and Urban Development Research Center
وضعیت ویراست	ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت ویرایش ۳-۱۳۹۹ [تهیه‌کننده]
مشخصات نشر	کمیته بازنگری ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت [ویراست ۳]
مشخصات ظاهری	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی ۱۳۹۹.
فروست	۱۰۸ ص: مصور
شابک	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، شماره نشر: ض-۸۹۳
وضعیت فهرستجویی	۹۷۸-۶۰۰-۱۱۳-۲۶۵-۰ :
یادداشت	فیبا :
موضوع	کتابنامه.
موضوع	معماری و معلولان-- قوانین و مقررات-- ایران
شناسه افزوده	Barrier-free design- Law and legislation- Iran :
رده بندی کنگره	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی. کمیته بازنگری ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی- حرکتی
رده بندی دیویی	NA۲۵۴۵ :
شماره کتابشناسی ملی	۷۲۸۳۰۴۶۲ :
	۷۳۰۷۸۸۴ :

کتابخانه مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی کلانشهر تبریز

شماره ثبت: ۴۴۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۰۵

نام کتاب: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت
 کمیته بازنگری ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت
 شماره نشر: ض-۸۹۳
 ناشر: مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
 نوبت چاپ: چهارم ۱۴۰۲، ویرایش سوم
 تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
 قطع: وزیری
 لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اداره انتشارات و چاپ مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
 قیمت: ۶۰۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۳-۲۶۵-۰

ISBN: 978-600-113-265-0

مسئولیت صحت دیدگاه‌های علمی بر عهده نگارندگان محترم می‌باشد.
 کلیه حقوق چاپ و انتشار اثر برای مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی محفوظ است.

نشانی ناشر: تهران، بزرگراه شیخ فضل ا... نوری، روبروی فاز ۲ شهرک فرهنگیان، خیابان نارگل، خیابان شهید علی مروی، خیابان حکمت صندوق پستی: ۱۳۱۴۵-۱۶۹۶ تلفن: ۸۸۲۵۵۹۴۲-۶ دورنگار: ۸۸۳۸۴۱۳۲
 پست الکترونیکی: pub@bhrc.ac.ir فروش الکترونیکی: http://pub.bhrc.ac.ir

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۱/۱۶
شماره: ۱۶۸۹۹۵/۳۰۰
پیوست: دارد

بسمه تعالی

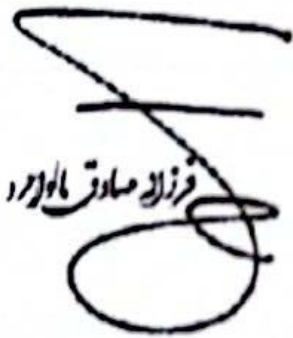
ریاست محترم مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

با سلام و احترام

شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در چارچوب مفاد قانون «حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت» مصوب ۹۷/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی و با تأکید بر رعایت مواد ۲، ۳، ۴، ۵ این قانون و همچنین پیرو بند ۶ مصوبه مورخ ۷۸/۹/۲۲ شورای عالی در خصوص ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد دارای معلولیت، در جلسه مورخ ۹۸/۸/۲۰ خود، پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در ارتباط با بازنگری مصوبه یاد شده و پیوست آن را به شرح زیر و ضوابط ضمیمه تصویب نمود:

۱. رعایت این مصوبه برای کلیه مراجع تهیه، بررسی، تصویب، نظارت، صدور پروانه، اجرا در تمامی طرح‌های توسعه و عمران شهری و روستایی الزامیست.
۲. در اجرای ماده ۴ قانون «تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری» و ماده ۴۲ آیین‌نامه «نحوه بررسی و تصویب طرح‌های توسعه و عمران محلی، ناحیه‌ای، منطقه‌ای و ملی»، اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان موظف به رعایت ضوابط پیوست در تمام زمینه‌های خدمات مهندسی از قبیل طراحی، نظارت، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری هستند. مسئولیت نظارت بر اجرای ضوابط پیوست و حسن انجام این مصوبه بر عهده سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان است.
۳. دهیاری‌ها، شهرداری‌ها و سازمان مجری ساختمان‌ها و تاسیسات دولتی و عمومی موظف به رعایت ضوابط پیوست در تمام زمینه‌های خدمات مهندسی از قبیل طراحی، نظارت، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری هستند. مسئولیت نظارت عالی بر اجرای ضوابط پیوست و حسن انجام این مصوبه بر عهده وزارت راه و شهرسازی است.
۴. مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی مکلف است با همکاری سازمان نظام مهندسی ساختمان و سایر دستگاه‌های مسئول در جهت ترویج ضوابط مجموعه پیوست، ارتقاء دانش حرفه‌ای و کسب مهارت فنی نسبت به ایجاد زمینه لازم برای برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی - حرفه‌ای برای جامعه مهندسی، دست اندرکاران موضوع، مهندسین مشاور، پیمانکاران و... و همچنین آموزش همگانی اقدام نماید.

۵. دبیرخانه شورای عالی با همکاری سازمان بهزیستی اقدامات لازم را به منظور فرهنگ سازی و آگاهی عمومی در زمینه مناسب سازی محیط برای افراد دارای معلولیت و برابری فرصت ها برای حضور آنان در جامعه از طریق برنامه های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، گنجانیدن برنامه های درسی مرتبط توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وزارت آموزش و پرورش و سایر سازمان ها و مؤسساتی که با امر آموزش نیروی انسانی در سطوح مختلف ارتباط دارند انجام دهد.

فرزاد مسعود ماسومیه

معاون شهرسازی و معماری و
دبیر شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

پیشگفتار

اجرای پژوهش‌های کاربردی و هدفمند، ارائه دستاوردها و نتایج حاصل از آن در قالب ضوابط و مقررات به جامعه علمی، فنی و مهندسی کشور از اصلی‌ترین وظایف مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی است که با هدف تأمین ایمنی و آسایش جامعه و در راستای تحقق رفاه، عدالت اجتماعی، حقوق شهروندی و توسعه پایدار در کشور انجام می‌گردد.

رشد و توسعه هر جامعه متناسب با به‌کارگیری توانایی‌های موجود در آن جامعه است. یکی از راه‌های تحقق این رشد، تأمین بستر کالبدی مناسب برای حضور فعال افراد و فرصت‌های برابر برای اقشار مختلف در دسترسی به ساختمان‌ها و فضاهای عمومی است که گامی مؤثر در دستیابی به جامعه‌ای پایدار است. بخش مهمی از پایداری اجتماعی، تضمین زندگی با کیفیت مناسب و مطلوب، مشارکت و همبستگی اجتماعی برای همه افراد در زمان حال و برای نسل‌های آینده است. دسترسی و استفاده از محیط ضرورتی اساسی در زندگی مدنی است و طراحی باید طیفی گسترده از کاربران را مدنظر قرار دهد.

توانایی انسان در مراحل مختلف زندگی، از کودکی تا سالمندی تغییر می‌کند و محیط مناسب نیز می‌بایست پاسخگوی نیازها و شرایط متفاوت افراد باشد. امکان بهره‌برداری برابر از امکانات زندگی، از حقوق انکارناپذیر تمامی افراد هر جامعه است. مشکلات و کاستی‌های موجود، استفاده بهینه از فضاهای شهری و ساختمان‌های عمومی را برای افراد با محدودیت‌های حرکتی به حداقل رسانده و موجب اختلال در رابطه آن‌ها با محیط می‌گردد.

بر اساس برآورد سازمان ملل متحد، بیش از پانزده درصد جمعیت جهان با گونه‌ای معلولیت مواجه‌اند. بنا به دلایل متفاوتی مانند جنگ، زلزله، تصادف، بیماری و شیوه تحرک غیراصولی، با سیر فزاینده آمار افراد دارای معلولیت در جامعه مواجه هستیم. علاوه بر این، گروه‌های دیگری نظیر سالمندان، کودکان، والدین همراه با کالسکه کودک، بانوان باردار و سایر افرادی که موقتاً دچار محدودیت حرکتی می‌شوند نیز در جامعه زندگی می‌کنند که به دلیل مشکلات و موانع دسترسی، امکان تردد ایمن و حضور مستمر و عادی خود را در محیط شهری از دست می‌دهند.

به دنبال مطالعاتی که در زمینه طراحی فضاهای مناسب و قابل‌دسترس برای افراد دارای معلولیت در مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن انجام گردید، مجموعه ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد